

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД
І ПЕРСПЕКТИВИ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
І Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

**18-19 березня 2021 року
м. Одеса**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної
конференції

*18–19 березня 2021 року
м. Одеса*

Одеса
«Астропринт»
2021

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

Координатор проєкту **О. В. Ткачук**

Упорядники, відповідальні секретарі:
кандидат педагогічних наук, доцент **О. В. Ткачук**;
старший викладач **Т. С. Штикало**

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 12 від 31 травня 2021 р.*)

Д28 **Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі**
художньо-педагогічної освіти: сучасний досвід і перспективи : тези доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 березня 2021 р., м. Одеса) / коорд. проєкту О. В. Ткачук ; упоряд., відп. секр. : О. В. Ткачук, Т. С. Штикало ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». — Одеса : Астропринт, 2021. — 92 с.

ISBN 978–966–927–738–1

У виданні представлено тези І Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 18–19 березня 2021 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітників, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

УДК 745/749:37(477)(062.552)

ISBN 978–966–927–738–1

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2021

Нагуляк Петро Іванович,

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
член Національної спілки художників України,
заслужений художник України
pismechenko.aleksandr@gmail.com

НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ПЛЕНЕРУ У ПРОСТОРИ РОЗВИТКУ КОЛОРИСТИЧНОЇ ГАРМОНІЇ У СТУДЕНТІВ ХГФ

Ключові слова: *плерер, національна традиція плереру, колорит, колористична гармонія.*

Одним із основних завдань сучасної національної художньої освіти є необхідність створення методів навчання та виховання, які сприятимуть більш ефективному розкриттю творчого потенціалу майбутніх викладачів-художників, розвитку їх якостей творчої індивідуальності, що завжди було значущою домінантою і в практиці плереру.

Традиційні методи та принципи навчання пейзажному живопису на відкритому повітрі, що застосовувалися майстрами минулого, а також теоретичні розробки в області педагогіки, психології мистецтва, розробки колористичної гармонії в кольорознавстві, стають в центрі уваги як важлива складова в удосконаленні методів навчання студентів на плерері в сучасності.

Плерер — це живопис на відкритому повітрі, але при цьому відтворення навколишньої дійсності не обмежується простою фіксацією предметного світу, він творчо переосмислюється, узагальнюється, інтерпретується і представляється в колористичному рішенні як художній образ із приводу того, що постало в якості моделі. Завдання, які задає плерер, полягають у постійному пошуку все нових і нових методів, прийомів і засобів вираження, а виразність художньої форми потребує постійного вдосконалення практичних навичок і теоретичних знань, і саме експериментальні роботи на плерері надають можливість пошуку та створення нових форм вираження. На засадах уявлення про плерер можливо зробити певні узагальнення: плерер має свої особливості, які необхідно знати, щоб досягти хороших результатів у роботі. Доводиться працювати швидко, тому що жива природа постійно змінюється. При тривалому малюнку — працювати в один і той же певний час доби і стану природи. Однією із важли-

вих якостей пленерного зображення є наявність певного образного вже по суті колориту — настрою у роботі — етюдів. Тільки теоретичне знання із того, як природа об'єднує різні кольори, не може відкрити саме по собі таємниці колориту. А принцип гармонізації, у свою чергу використаний на пленері, залежить від творчого завдання художника. Із національних традицій пленеру у його зв'язку із колористичними пошуками (на прикладі творчості О. Мурашка) можливо виокремити, що виявляється зв'язок кольору і способів його гармонізації зі змістом, а особливо зв'язок окремих образотворчих засобів з кольором в єдності образної структури. Образне мислення подібне у цьому відношенні до теоретичного. Саме таке влучне попадання в ціль, яку художник вибрав у колірному вбранні дійсності, називаємо баченням кольорів. Точне влучення здається глядачеві відкриттям і приймається ним як правда кольору.

Виходячи зі специфіки та особливостей пленеру, наша авторська методична система скоординована з програмами навчання живопису в умовах пленеру на художньо-графічних факультетах педагогічних вузів. Запропоновано метод одночасного співдоповнення навчальних завдань з живопису на пленері з іншими спеціальними дисциплінами (кольорознавство, композиція, малюнок, історія мистецтва, художнє краєзнавство), що дозволяє простежити і визначити в дослідженні ефективність взаємодії цих дисциплін з метою розвитку колористичної гармонії у студентів. Система збудована таким чином практичних завдань, до складу якої входить ряд авторських вправ та положень, а саме:

- особливу увагу студентів звертати на розуміння культури живопису, перш за все почуття міри;

- на першому і другому етапах навчання ці вправи в основному побудовані за принципом явних відмінностей, на третьому — з метою вирішення композиційних завдань засобами кольору;

- виявити, що коли вперше виходимо на пленер, здається, все просто і зрозуміло, але коли починаємо писати, виявляється, що нічого не виходить;

- перше враження необхідно запам'ятати і тримати його в пам'яті до закінчення роботи;

- все повинно бути гармонійно за кольором і тоном.

Розроблена нами методична система розвитку почуття колориту вирішує такі основні завдання:

- навчає студентів основам роботи на пленері;

— вчить за допомогою кольору створювати цілісне зображення пейзажу;

— вчить вирішувати подібні завдання в пейзажі.

В цілому навички та знання, набуті в процесі виконання навчальних завдань на відкритому повітрі, формують професійну майстерність і покращують якість навчання живопису в майстерні. На відкритому повітрі збагачується колірне сприйняття предметного світу в оточенні світло-повітряного середовища, а взаємозв'язок пейзажного мотиву з архітектурою і простором формує розуміння студентами питань пропорційності і співвідпорядкованості в композиції, виховує почуття міри і художній смак. Удосконалення мальовничої майстерності — розвитку колористичної гармонії в природному середовищі сприяє формуванню у студентів потреби у самостійній творчій роботі й поза передбаченими програмою навчальними годинами, що є необхідною умовою для розвитку індивідуальності та професійної майстерності художника-педагога.

Національні традиції пленеру мають свої особливості, що залежать і від культурно-історичного «статусу» місцевості. Методи живопису пейзажу — колористичного вирішення гармонії, які використовували в імпресіонізмі, адаптуються до географічно-мистецьких умов та традицій національної школи пленеру. Національні традиції пленеру та принципи навчання пейзажному живопису на відкритому повітрі, теоретичні розробки в області колористичної гармонії в кольорознавстві, практичні заняття — в своєму поєднанні є важливою складовою у розвитку колористичної гармонії студентів на пленері в сучасності.